

DEVLET HAVA ARAÇLARINDA GÖREV YAPAN PİLOTLARIN KREDİLENDİRİLMESİ TALİMATI (SHT-DEVLET PİLOTU)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak, Tanım ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1 -(1) Bu Talimatın amacı; devlet hava araçlarında görev yapmış pilotların kamu hizmetinde iken aldıkları teorik bilgi, uçuş eğitimi ile kazanmış oldukları tecrübelerin, sivil pilot lisansı ve yetki gereksinimleri açısından kredilendirilerek lisanslandırılmalarına esas teşkil edecek hususları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 -(1) Bu Talimat; pilot lisansı almak için Genel Müdürlüğe başvuruda bulunan devlet hava araçlarında görev yapmış pilotları ve bu Talimat esaslarına göre ilgili kursları düzenleyecek yetkili kurum ve kuruluşları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 -(1) Bu Talimat;

- a) 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununa,
- b) 15/07/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında 4 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 437 ve 441 inci maddelerine,
- c) 02/06/2017 tarih ve 30084 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan SHY-1 Pilot Lisans Yönetmeliğine,
- ç) 7/12/1944 tarihli Chicago Konvansiyonunun kabulünü sağlayan 05/06/1945 tarihli ve 4749 sayılı kanuna dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 -(1) Bu Talimatta geçen;

- a) Aktif pilot : Bu Talimat kapsamında girilecek yetenek testi tarihinden önceki son 12 ay içinde devlet hava araçlarında pilotluk görevi yapmış personeli,
- b) ATO : Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş onaylı eğitim organizasyonunu,
- c) ATPL : Havayolu nakliye pilotu lisansını,
- ç) CPL : Ticari pilot lisansını,
- d) Çok Pilotlu Hava aracı:
  - 1) Uçaklar için, en az iki pilottan oluşan minimum mürettebatla operasyon için sertifikalandırılmış hava aracını,
  - 2) Helikopterler için, en az iki pilottan oluşan minimum mürettebatla çalışması için sertifikalandırılmış veya en az iki pilotla çalıştırılması gereken hava aracını,
- e) Çok pilotlu operasyon:
  - 1) Uçaklarda; çok pilotlu ya da tek pilotlu uçaklarda, uçuş ekibi işbirliği kullanan en az 2 pilotu gerektiren operasyonu,
  - 2) Helikopterlerde; çok pilotlu helikopterlerde, uçuş ekibi işbirliği kullanan en az 2 pilotu gerektiren operasyonu,

- f) Devlet hava aracı: Devletin askerlik, güvenlik, gümrük ve orman yangınları ile mücadele hizmetlerinde kullandığı hava araçlarını,
- g) Devlet pilotu: 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu kapsamına giren Devlet hava araçlarında görev yapan pilotları,
- ğ) EASA : Avrupa Havacılık Emniyeti Ajansı'nı,
- h) FI : Uçuş öğretmenliğini,
- ı) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nü,
- i) Genel Müdür: Sivil Havacılık Genel Müdürü'nü,
- j) Hava aracı kategorisi: Uçak, helikopter, hava gemisi, planör, serbest balon ve çok hafif hava araçları gibi belirli temel özelliklere göre hava aracının sınıflandırılmasını,
- k) ICAO : Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı'nı,
- l) ICAO Ek-1: Personel lisanslandırma konulu ICAO düzenlemelerini,
- m) IR : Aletli uçuş yetkisini,
- n) Kontrol pilotu : Lisanslandırmaya esas teşkil edecek uçuş yetenek testlerini, yeterlilik kontrollerini ve yetkinlik değerlendirmelerini yapmak amacı ile SHT-FCL, SHT-Kontrol Pilotluğu Talimatı ve PART-FCL'de belirtilen niteliklere sahip olup Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş lisans sahibi pilotlarını,
- o) MCC: Uçuş ekibi işbirliğini,
- ö) PPL: Hususi pilot lisansını,
- p) SHY-1: Pilot Lisans Yönetmeliği'ni,
- r) SHT-FCL : Uçuş Ekibi Lisanslandırma Talimatı'nı,
- s) SHT-MED: Havacılık Sağlık Talimatı'nı,
- ş) SEP: Tek Motor Pistonlu Uçak Sınıf Yetkisini,
- t) MEP: Çok Motor Pistonlu Uçak Sınıf yetkisini,
- u) TRI: Tip Yetkisi Öğretmenini,
- ü) CRI: Sınıf Yetkisi Öğretmenini,
- v) Uçak Sınıfı: Tip yetkisi gerektirmeyen tek pilotlu uçaklar kategorisini,
- y) Yetenek testi: Bir adayın lisans veya yetki tanzimi için, gerektiğinde sözlü sınavı da içerecek şekilde uçuş yeteneklerini sergilemesini,
- z) Yetkinlik Değerlendirmesi: Bir öğretmen veya kontrol pilotu sertifikasının ilk tanzimi, temdidini veya yenilenmesi için becerilerin, bilgilerin ve tutumun gösterilmesini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Uygulama Esasları

Tıbbi uygunluk

MADDE 5 -(1) Bu Talimat kapsamında pilot lisansı için başvuracak kişiler uçuş yetenek testinden önce, pilot lisansı için uçuş eğitimi alacak kişiler ise eğitime başlamadan önce ICAO Ek 1, PART-FCL, SHT-FCL, SHT-MED ve diğer mevzuata göre ve ilgili lisansın imtiyazlarına uygun olarak Sınıf 1 veya Sınıf 2 sağlık sertifikasına sahip olmalıdır.

(2) Sağlık muayeneleri, Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş havacılık tıp merkezlerinde yapılır.

(3) Devlet pilotu iken sağlık nedeni ile uçuştan ayrılmış ve bu Talimattaki kredilendirmelerden yararlanacak pilotlar, önce Genel Müdürlüğe müracaat eder ve Genel Müdürlük tarafından yetkili bir havacılık tıp merkezine sevk edilir.

Başvuru belgeleri

MADDE 6 -(1) Bu Talimat kapsamında yapılacak lisans başvuruları Genel Müdürlüğe aşağıdaki belgeler ile yapılır:

- a) Lisans ve yetki başvuru formları,
- b) 2 adet sivil fotoğraf,
- c) En az lise mezunu olduğunu gösterir öğrenim belgesi fotokopisi,
- ç) Kimlik kartı fotokopisi,
- d) Sağlık sertifikası fotokopisi,
- e) Son 6 ay içerisinde alınmış arşiv kayıtlı adli sicil belgesi,
- f) İlgili lisans için teorik bilgi sınavlarını başarıyla tamamladığını gösteren sonuç belgesi,
- g) İlgili Devlet kurum/kuruluşundan alınmış devlet hava aracı/araçları ile yaptığı uçuşları gösterir onaylı belge,
- ğ) Uçuş kayıt defteri,
- h) Lisans ve/veya yetki yetenek testi formları,
- ı) Öğretmenlik yetkisi için ayrıca 15 inci maddedeki şartları taşıdıklarına dair belgeler,
- i) Aletli uçuş yetkisi tanzimi için SHT-1DY Dil Yeterliliği Talimatı kapsamında alınmış en az operasyonel seviye (Seviye-4) İngilizce dil yeterliliği sınav sonuç belgesi.

Genel hükümler

MADDE 7 -(1) Son 5 yıl içerisinde devlet hava araçlarında uçuş görevi yapmamış pilotların teorik bilgi eğitimi ve sınavlarında herhangi bir kredilendirme yapılmaz.

(2) Devlet hava araçlarında pilot olarak görev yapmamış kişiler için, aldıkları eğitim nedeniyle, lisanslandırmaya yönelik herhangi bir kredilendirme yapılmaz.

(3) Devlet pilotu olarak görev yapmış/yapmakta olan ve bu Talimat hükümlerince lisanslandırılmış olan pilotların son 7 yılda devlet hava araçlarında alet uçuşu yapmış olmaları halinde IR teorik bilgi sınavlarına yeniden girmeleri istenmez. Ayrıca ATPL tanzimine yönelik olarak girmiş oldukları ATPL teorik bilgi sınavları, devlet pilotu olarak görev yaptıkları süre içerisinde aletli uçuş yapmış olmaları halinde son uçuş tarihinden itibaren 7 yıl süreyle geçerlidir.

Hususi pilot lisansı

MADDE 8 -(1) Devlet pilotu olarak uçuş görevi yapmış kişiler:

- a) SHT-FCL'de belirtilen PPL tanzimi için gerekli tecrübe şartlarını devlet pilotu olarak karşılamış olmaları,
- b) Genel Müdürlük tarafından yapılacak PPL düzeyindeki teorik bilgi sınavlarında başarılı olmaları,
- c) 13 ncü maddede belirtilen uçuş tecrübesine uygun hava aracında Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş bir kontrol pilotu ile gireceği yetenek testinde başarılı olmaları, halinde ilgili hava aracı kategorisinde PPL almaya hak kazanırlar.

(2) SHT-FCL'de gece uçuş yetkisi şartlarını sağlayanlara ayrıca gece uçuş yetkisi de verilir.

Ticari pilot lisansı

MADDE 9 -(1) Devlet pilotu olarak uçuş görevi yapmış kişiler:

- a) SHT-FCL'de belirtilen CPL tanzimi için gerekli tecrübe şartlarını devlet pilotu olarak karşılamış olmaları,
- b) 11 inci maddeye uygun olarak Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş/yetkileri tanınan bir ATO'da onaylı ATP modüler kursunu tamamlamaları,
- c) Genel Müdürlük tarafından yapılacak ATPL teorik bilgi sınavlarında başarılı olmaları,
- ç) 13 ncü maddede belirtilen uçuş tecrübesine uygun hava aracında Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş bir kontrol pilotu tarafından yapılacak CPL uçuş yetenek testinde başarılı olmaları, halinde ilgili hava aracı kategorisinde ATPL teori kredili CPL lisansı almaya hak kazanırlar.

Aletli uçuş yetkisi

MADDE 10 -(1) Devlet pilotu olarak uçuş görevi yapmış kişiler:

- a) SHT-FCL'de belirtilen Aletli Uçuş Yetkisi (IR) tanzimi için gerekli tecrübe şartlarını devlet pilotu olarak karşılamış olmaları,
- b) 13 ncü maddede belirtilen uçuş tecrübesine uygun hava aracında Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş bir kontrol pilotu tarafından yapılacak IR uçuş yetenek testinde başarılı olmaları halinde ilgili hava aracı kategorisinde IR yetkisi almaya hak kazanırlar.

ATPL teorik bilgi eğitimi

MADDE 11 -(1) Bu Talimat hükümlerine göre kredilendirilerek lisanslandırılacak personelin sadece Ek-1'de belirtilen derslerden ATP modüler kursunu tamamlamaları ve Genel Müdürlük tarafından yapılacak ATPL teorik bilgi sınavlarında başarılı olmaları gerekir.

(2) Bu Talimat hükümlerine göre ATO'lar tarafından verilecek ATP modüler kurs programları en az Ek-1'de belirtilen ders saatlerini içerir. Programlar Genel Müdürlük tarafından onaylandıktan sonra uygulanır.

(3) Devlet hava araçlarında en az 500 saat pilotluk görevi yapmamış pilotlara teorik sınavlarda kredilendirme yapılmaz.

(4) Devlet hava araçlarında 500-1500 saat arasında pilotluk görevi yapmış pilotlar sadece 1 inci sütundaki derslerden sorumludurlar.

(5) Devlet hava araçlarında 1500-2500 saat arasında pilotluk görevi yapmış pilotlar sadece 2 nci sütundaki derslerden sorumludurlar.

(6) Devlet hava araçlarında 2500 saat üzerinde pilotluk görevi yapmış pilotlar sadece 3 üncü sütundaki derslerden sorumludurlar.

(7) Devlet hava araçlarında en az 2500 saat pilotluk görevi yapmış ve bunun en az 500 saatini çok motorlu hava araçlarında yapmış pilotlar sadece 4 üncü sütundaki derslerden sorumludurlar.

(8) Devlet hava araçlarında hem helikopterde hem uçakta her bir kategoride en az 500 saat uçuş görevi yapmış pilotlar, bir kategoriden sorumlu oldukları derslere ek olarak diğer hava aracı kategorisinde performans ve işletme usulleri derslerini 18 aylık sınav süresinde tamamlamaları halinde, ikinci kategorinin kalan derslerinden de kredilendirilirler. Bu durumdaki pilotların sınav süresi ve oturum sayısı her iki kategori için birlikte hesaplanır.

(9) Devlet hava araçlarında sadece uçak veya sadece helikopter kategorisinde pilotluk görevi yapmış ve kredilendirilerek lisans sahibi olmuş pilotlar, diğer hava aracı kategorisinde lisans almak istemeleri halinde, SHT-FCL hükümleri çerçevesinde köprü eğitimi ve sınavlarına tabidirler.

ATPL teorik bilgi eğitiminin geçerliliği

MADDE 12 -(1) Alınan teorik bilgi eğitiminin geçerliliği 12 aydır. Bu süre içerisinde en azından bir sınava girilmemiş olunması durumunda tekrar teorik bilgi sınavlarına girmeden önce tazeleme eğitimi alınması gerekir. Alınacak tazeleme eğitiminin süresi ve kapsamı, kişilerin eğitim ihtiyaçları değerlendirilerek yetkili ATO tarafından belirlenir.

(2) Teorik bilgi sınavlarının tamamı sınava ilk kez girilen takvim ayının sonundan itibaren hesaplanmak üzere 18 aylık süre içerisinde başarıyla tamamlamalıdır. Başarıyla tamamlanmış teorik bilgi sınavları; hususi pilot lisansı (PPL) tanzimi için 24 ay, ticari pilot lisansı (CPL) ve aletli uçuş yetkisi (IR) tanzimi için 36 ay süreyle geçerlidir.

(3) Yukarıda belirtilen süreler lisans tanzimine yönelik olarak kredilendirilmeye tabi devlet pilotlarının tamamlanması gereken asgari sürelerdir. Teorik bilgi eğitimi, sınavlar, varsa teorik bilgi tazeleme eğitimi, uçuş eğitimi ve yetenek testleri devlet pilotluğu kredilendirilme süresi olan 5 yıl içerisinde tamamlanarak lisans alınmaması halinde lisanslandırmaya yönelik olarak ATPL teorik derslerinin tamamından sorumlu olurlar.

Uçuş eğitimi

MADDE 13 -(1) Devlet hava araçlarında pilot olarak uçuş görevi yapmış olan ve bu Talimat kapsamında kredilendirilerek lisans almak isteyenler ile lisans sahibi olan devlet pilotları, tecrübelerine uygun olarak Ek-2 ve Ek-3'de gösterilen sürelerde uçuş eğitimi alırlar ve sonrasında yetenek testine girerler.

(2) Lisans sahibi olup tekrar Devlet Pilotu olarak görevlendirilen pilotların bu süre içerisinde kazanmış oldukları tecrübeleri, gerekli olması durumunda alacakları teorik/uçuş tazeleme eğitimlerini ve yetenek testlerini müteakip lisanslarına aktarılır.

(3) Aktif uçucu durumunda olmayanların, Ek-2 ve Ek-3'deki eğitimlerden önce SHT-FCL'de belirtilen tazeleme eğitimlerini tamamlaması gerekir. Tazeleme eğitimleri Genel Müdürlüğümüz tarafından yetkilendirilmiş/yetkisi kabul edilen, ilgili hava aracı kategorisinde eğitim vermeye yetkili ATO'lar tarafından verilir.

(4) Ek-2 ve Ek-3'de yer alan süreler, pilotun yetki istediği ve yetenek testine gireceği ilgili hava aracı tipinde/sınıfında alması gerekli minimum eğitim süresini gösterir. Eğitim programları Genel Müdürlük tarafından onaylandıktan sonra uygulanır.

(5) Uçuş eğitiminde Ek-2 ve Ek-3'e göre birden fazla satıra uygun tecrübesi olanlar, her biri için ayrı ayrı kredilendirilir.

(6) Yetenek testine giren adayın başarısız olması durumunda, kontrol pilotu düzenleyeceği başarısızlık raporunu Genel Müdürlüğe gönderir.

MCC eğitimi

MADDE 14 -(1) Devlet hava araçlarında;

a) Çok motorlu helikopterlerle yürütülen çok pilotlu operasyonlarda pilot olarak en az 500 saat,

b) Çok pilota sertifikalı uçaklar ve tek pilotlu çok motorlu uçaklar ile yürütülen çok pilotlu operasyonlarda en az 500 saat uçuş tecrübesine sahip olanlardan çok pilotlu hava araçları için düzenlenecek tip eğitimi öncesinde MCC eğitimi almaları istenmez.

Havayolu nakliye pilotu lisansı

MADDE 15 -(1) 9 uncu ve 10 uncu maddeye göre lisans ve yetki alan pilotlar, ATPL alabilmek için SHT-FCL'deki şartları yerine getirirler.

(2) Devlet hava aracında yapılan tüm uçuşlar toplam uçuş saati açısından kredilendirilir, ancak çok pilotlu hava araçlarında yapılan uçuşların en fazla 350 saati ATPL tanzimi için gereken çok pilot uçuş süresi olarak kredilendirilir.

Öğretmenlik yetkileri

MADDE 16 -(1) Devlet hava araçlarında uçuş öğretmeni olarak uçuş görevi yapmış aktif uçucu durumundaki pilotlar;

a) SHT-FCL'deki uçuş öğretmeni (FI) yetkisi için gerekli tecrübe şartlarını devlet pilotu olarak karşılamış olmaları,

b) Devlet pilotu olarak görev yaparken, pilot adaylarını yetiştirmek üzere açılmış uçuş öğretmenliği kursunu başarı ile tamamlayarak uçuş öğretmenliği yetkisi almış olmaları,

c) Devlet hava araçlarında uçuş öğretmeni olarak en az 25 farklı pilot adayının yalnız uçuşuna nezaret etmiş olmaları,

ç) Devlet pilotu olarak pilot adaylarına en az 100 saat temel uçuş eğitimi verdiklerini belgelemiş olmaları,

d) İlgili hava aracı tipinde/sınıfında yapılacak uçuş öğretmenliği yetkinlik değerlendirmesinde başarılı olmaları halinde ilgili hava aracı kategorisinde uçuş öğretmenliği (FI) yetkisi almaya hak kazanırlar.

e) Bu fıkranın (a), (b) ve (d) bendindeki şartları sağlayan ancak (c) ve (ç) bendindeki şartları

tamamlamamış devlet pilotlarına, durumlarını belgelemeleri halinde tahditli öğretmenlik yetkisi verilir.

(2) Devlet hava araçlarında MEP sınıfındaki uçaklarda en az 100 saat öğretmenlik yapmış aktif uçuşu durumundaki pilotlar;

a) Devlet pilotu olarak görev yaparken, MEP sınıfı hava aracında pilot yetiştirmek üzere açılmış uçuş öğretmenliği (MEP) kursunu başarı ile tamamlayarak uçuş öğretmenliği (MEP) yetkisi almış olmaları,

b) SHT-FCL'deki CRI (MEP) yetkisi için gerekli tecrübe şartlarını devlet pilotu olarak karşılamış olmaları,

c) İlgili hava aracında yapılacak sınıf yetkisi öğretmenliği yetkinlik değerlendirilmesinde başarılı olmaları, halinde ilgili hava aracı sınıfında/tipinde CRI yetkisi almaya hak kazanırlar.

(3) Çok pilota sertifikalı veya tek pilotlu çok motorlu/yüksek performanslı devlet hava araçlarında en az 100 saat görev yapmış pilotlar;

a) Devlet pilotu olarak görev yaparken çok pilota sertifikalı veya tek pilotlu yüksek performanslı uçaklarda ve tek/çok pilotlu çok motorlu helikopterlerde pilot yetiştirmek üzere açılmış tip yetkisi uçuş öğretmenliği (TRI) kursunu başarı ile tamamlayarak uçuş öğretmenliği yetkisi almış olmaları,

b) SHT-FCL'de ilgili kategoride TRI yetkisi için gerekli tecrübe şartlarını devlet pilotu olarak karşılamış olmaları,

c) İlgili hava aracı tipinde yapılacak tip yetkisi öğretmenliği yetkinlik değerlendirilmesinde başarılı olmaları halinde ilgili hava aracı tipinde TRI yetkisi almaya hak kazanırlar.

Yetenek testleri ve yetkinlik değerlendirmeleri

MADDE 17 -(1) Devlet pilotu olarak görev yaparak bu Talimat kapsamında lisans veya yetki alacakların yetenek testleri ve yetkinlik değerlendirmeleri, Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen veya yetkisi kabul edilen ve Genel Müdürlük tarafından bu amaçla görevlendirilen sivil kontrol pilotu tarafından sivil tescilli hava aracı veya EASA sertifikalı bir simülatörde yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 18 -(1) 30/04/2013 tarihli Devlet Hava Araçlarında Görev Yapan Pilotların Kredilendirilmesi Talimatı SHT-1G Revizyon 4 yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 19 -(1) Bu Talimat yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20 -(1) Bu Talimat hükümlerini Genel Müdür yürütür.

EKLER:

EK-1 - Teorik Bilgi Dersleri

EK-2 - Uçak Uçuş Kredilendirme Tablosu

EK-3 - Helikopter Uçuş Kredilendirme Tablosu